

dette Synspunkt skal jeg heller ikke modsætte mig, hvis der maatte være overvejende Stemning for denne Gang at blive staaende ved det fyldte 12te Aar som Lavalder for arbejdende Børn. Men jeg vil dog samtidig have Lov til at udtale, at det da kun er en Etape paa Vejen, thi man vil i Danmark komme til, hvad man er kommen til andre Steder, at man ikke bør have det kombinerede Fabrik- og Skole-Arbejde. Vi kunne altsaa tage 12-Aars Alderen med den Reservation, at vi senere hen, ligesom man har gjort andre Steder, ville komme til at tage Skridtet fuldt ud. Naar man siger, at vi ingen Sikkerhed have for, at Børn, naar det forbydes dem at arbejde i Fabrikker og Værksteder, saa ikke gaa hen og tage Arbejde uden for disse 7,000 industrielle Etablissementer, som der kan blive Tale om, saa maa jeg indrømme Rigtigheden deraf, og tillige, at jeg ikke ser, hvorledes man skulde kunne regulere det samlede Børnearbejde gennem Lovgivning, i alt Fald ikke paa det Grundlag — offentligt Tilsyn — som der her foreligger. Men jeg ser tillige, at hvis vi nu tillade skolesøgende Børn at arbejde i Fabrikkerne, fordi de ellers kunde gaa hen til andet Arbejde uden for Fabrikkerne, der ikke var bedre og for enkelte Virksomheders Vedkommende maaske endog knap saa godt som i Fabrikkerne, saa ved jeg ikke, hvorledes vi senere skulde kunne gaa videre og indskrænke eller forbyde dette. Vi maa, synes jeg, begynde at forbyde inden for den Ramme, hvor man alle andre Steder er begyndt, nemlig ved det industrielle Liv. Hvis vi derefter i videre Udstrækning ville have Børnearbejde forbudt paa Grund af Skolegerningen og den Anstrengelse, som det medfører for Børnene, saa kunne vi forsøge derpaa, men jeg kan ikke se, at vi kunne gaa uden for Fabrik- og Værkstedrammen, medmindre vi først have frigjort Skolearbejdet for det industrielle Arbejde, hvor vi ere i Stand til at gøre det ved at udvikle den allerede bestaaende Lovgivning. I den Henseende har der imidlertid i Dag gjort sig forskellige Opfattelser gældende. Fra den ene Side er det sagt, at det var et af de Punkter, hvor man kunde være fuldt enig med Re-

geringen i det Forslag, der er stillet, fra den anden Side derimod, at det kunde blive en Uret mod Forældrene at unddrage dem den Fortjeneste, som deres arbejdende Børn kunde komme til at tilføre dem som Bidrag til deres daglige Husholdning. Naar man har foreslaaet at gaa til samme Ordning som i Svejts og sætte et samlet Timetal for Skolegerning og Fabrikarbejde sammenlagt, saa maa jeg tilstaa, at jeg kender ikke denne svejtsiske Bestemmelse for Personer under 14 Aar. Den, jeg kender, er, at i Svejts maa et Barn ikke arbejde i en Fabrik før det fyldte 14de Aar; den anden kender jeg ikke, og det vilde være af Interesse at faa den frem. Som der udførlig er gjort Rede for i de Bemærkninger, der ledsage Lovforslaget, er det nu omtrent overalt i Europa Op-gaven at stille Skolen i første Række. Om man i Fabriklovene har anført Grænsen ved 14 Aars, 13 Aars eller 12 Aars Alderen, er det dog det samme, der bliver det afgørende, som det, der er foreslaaet at skulle være det afgørende ved denne Lov, nemlig, at Skolearbejdet skal være ført til et vist Punkt eller helt afsluttet, forinden det industrielle Arbejde maa begynde. Det gør altsaa ikke med en saadan Tilføjelse stor Forskel, hvilken Alder der staar i Fabrikloven; Resultatet bliver dog det samme. Hvis man saaledes havde foreslaaet 12 Aars Alderen i denne Lov, men samtidigt havde sagt, at Skolepligten dog først skulde være opfyldt, vil den, som kender vor Skolelovgivning, vide, at det kun var en Tilladelse paa Papiret for den 12-aarige til at arbejde, men at det praktisk taget var forbudt. Og i Virkeligheden er der forskellige Stater, hvor man er gaaet denne Vej og har fordret, at Skolearbejdet skulde være afsluttet, forinden Fabrikarbejdet begyndte. Jeg nærer samme Følelser for Enker og forladte Hustruer med Børneflokke som det højtagede Medlem af dette Ting (N. Andersen), som med saa stor Sagkundskab udtalte sig om denne Sag, men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at Lovforslaget ogsaa bærer Vidne om, at man har ønsket at tage Hensyn i denne Henseende. Den Ret, som ethvert 10 Aars Barn i Danmark for Tiden og indtil denne Lovs Vedtagelse har til at arbejde i Fa-